

e-com. Ud'A

Número 53

30 de novembre de 2009

Consell editorial

- Univers Bertrana
- Manel Cayetano
- Aleix Dorca
- Sara Esqué
- Miquel Nicolau
- Florenci Pla
- Josefina Porras
- M. d'Urgell Sansa

Contacte: butlleti@uda.ad

Totes les persones neixen com un original, la majoria moren com una còpia.

Anònim

Editorial

El cas *Elf*, als anys noranta, va ser qualificat com l'escàndol polític i financer més important de la història de la república francesa, i avui Jacques Chirac declara davant dels tribunals en un nou cas de finançament ocult del seu partit polític. A Espanya no són menys. Les sigles PP i PSOE figuren des de fa anys, de manera gairebé equivalent, en centenars de causes pendents, cosa que no impedeix que continuï la proliferació d'afers. I a Catalunya, el robatori de Millet o les detencions en l'operació Pretòria han fet disparar totes les alertes en un país —un oasi, deien alguns— que es creia a recer d'aquests mals.

Per als clàssics (Aristòtil, Maquiavel o Montesquieu) la corrupció era una qüestió d'ètica, l'adulteració dels principis sobre els quals es fonamenta el règim polític. A la nostra societat, en canvi, la corrupció ha esdevingut un veritable fenomen sociològic: tota mena d'intercanvis secrets (amb diners o sense), a través dels quals els qui tenen el poder polític o administratiu s'aprofiten de la seva influència per desviar el bé comú en benefici propi. És clar que la corrupció és un delictes, però la seva extensió deixa planar el dubte molt més enllà del que pot preveure un codi penal. A Andorra en trobaríem més d'un exemple.

Costa d'entendre com es poden haver estès tant unes pràctiques que l'opinió pública condemna sense miraments. Potser perquè hem permès que

es confonguin massa fàcilment la cosa pública amb els interessos privats; o perquè hem deixat el sistema polític i administratiu en mans de "professionals" cada cop més llunyans i, per tant, amb les mans lliures darrere la nostra indiferència.

Els polítics s'han dedicat fins ara a maquillar-ne les manifestacions públiques, a pal·liar-ne els símptomes, sense arribar a curar la malaltia. Ara toca instaurar el control estricte del finançament públic i privat dels partits polítics, prohibir les donacions anònimes, posar límits a les campanyes electorals. En el camp administratiu, es parla d'aplicar un codi ètic de conducta, de desenvolupar el dret a la bona administració, i de tantes altres coses que algun dia haurien de passar de les declaracions a les lleis, i de les lleis a la pràctica quotidiana.

Amb tot, si la corrupció posa en qüestió la qualitat democràtica, si en mina els fonaments, també hem de comprendre que és precisament la democràcia la que permet que surtin a la llum els casos que ens han indignat durant els darrers mesos. Davant la simplicitat esfereïdora dels totalitarismes, la democràcia és un bé complex i fràgil que haurem d'aprendre a defensar amb més compromís, sortint de la nostra acomodació en el sistema representatiu.

Editorial	1
UdA.Sostenible	2
Lliçons recreatives	5
Info-Ud'A	6
Agenda	8
Ni fred ni calor	8
Postres de músic	8
Parlem?	10
Perles	11

UdA.Sostenible

Children's Climate Forum, the other Copenhagen

Els 189 estats membres de les Nacions Unides, en una assemblea celebrada l'any 2002 van establir els objectius de desenvolupament del mil·lenni. En l'objectiu número 7, preveuen per al 2015 garantir la sostenibilitat del medi ambient:

- Incorporar els principis de desenvolupament sostenible a les polítiques i els programes nacionals; invertir la pèrdua de recursos del medi ambient.
- Reduir a la meitat el percentatge de persones que no tenen accés a l'aigua potable.

Basant-se en aquests preceptes i donat que el mes de desembre d'aquest any tindrà lloc a Copenhaguen una cimera de caps d'estat per tractar sobre el canvi climàtic, la Unicef ha organitzat una Cimera jove prèvia a la dels caps d'estat de manera que aquests darrers puguin rebre les reflexions fetes pels joves ciutadans dels seus països, els quals tenen en aquest esdeveniment una ocasió excepcional d'influir en les decisions que els governants del món prendran en relació a un tema que té influència directa en el seu present i per al seu futur.

Per tal d'escollir la delegació de representants d'Andorra al Fòrum, es va engegar un projecte anomenat *Passaport al Fòrum Jove sobre el Canvi Climàtic*. Adreçat a tots els joves del país entre 16 i 17 anys. Durant els mesos de juliol i agost, els joves que volien prendre part en el Fòrum havien de realitzar un treball personal de reflexió sobre què és el canvi climàtic, com ens afecta a Andorra, què podem fer per millorar la situació.

Tres van ser els treballs guanyadors:

Sra. Itziar Badenas Rué, el treball de pintura a l'aquarel·la de format 40x31,5 cm: *Putrefactes*.

Sra. Gemma Pedragosa Batllori, el treball de muntatge audiovisual: *Canvi climàtic: la nostra realitat*.

Sr. Roger Padreny Carmona, el treball amb tractament de text: *Efecte hivernacle*.

Per tal que tothom pugui aportar, col·laborar i facilitar la participació remota de nens i joves al Fòrum s'ha posat en marxa una plataforma online anomenada *Connecting Classrooms*, per dur a terme una acció continuada abans, durant i després del Fòrum jove de Copenhaguen.

També podeu opinar mitjançant el Facebook: joves a Copenhaguen.

Aquests tres joves escollits, han mantingut reunions amb membres de la Comissió d'educació i participació del Comitè d'Andorra per la Unicef per preparar la presentació geogràfica i etnològica d'Andorra i la manera com el canvi climàtic afecta Andorra i què es fa al país per pal·liar aquests efectes. Amb tot el material recollit han preparat una presentació per mostrar a Copenhaguen i han redactat el manifest *Veus de present per assegurar un futur. Copenhaguen 2009 una gran oportunitat* que trobareu a continuació.

Vicens Blasco Ferrón

Veus de present per assegurar un futur. Copenhaguen 2009 una gran oportunitat

Nosaltres, els joves d'Andorra, hem sentit parlar de canvi climàtic i hem constatat que és difícil de parlar-ne. A hores d'ara estem farts que ens facin sentir culpables de tots els mals que pateix la societat. De fet, estem vivint en una societat consumista que empeny l'individu a fer accions que acaben afectant el medi ambient: les compres compulsives, els productes d'un sol ús, el miracle de la bossa de les escombraries que desapareix a la nit, el tant tens tant vals, ...

Per a molts aquest model ja està bé, s'hi conformen. Però, per a molts d'altres, cal que aquest model canviï perquè el canvi climàtic és un problema real que ens afecta a tots. I l'hem de resoldre entre tots. Tot i que costi, hem de ser conscients i dir prou. En aquest moment ens hem unit joves de tot el món per dir la nostra, per participar en la recerca de les solucions. El Fòrum

Jove sobre el Canvi Climàtic de Copenhaguen és una ocasió única que se'ns ofereix i l'hem d'aprofitar.

Andorra és un país petit, però, a nivell internacional, el nostre vot compta com el de qualsevol altre país. Per això, tenim ganes de col·laborar aportant les nostres idees per resoldre els problemes que ens afecten a tots.

Tenim punts forts mediambientalment parlant:

- Disposem d'un ecosistema pirinenc amb animals i plantes que només existeixen aquí.
- Som capçalera de conca d'un sistema fluvial, així que disposem d'aigua en quantitat i de qualitat.
- El nivell de reciclatge de vidre està per sobre de la mitjana europea.

UdA.Sostenible

Veus de present per assegurar un futur. Copenhaguen 2009 una gran oportunitat

- No tenim indústries emissores de CO2.
- Som un país d'acolliment.
- L'entorn natural és la nostra vida: vivim del turisme i intentem que totes les nostres actuacions siguin sostenibles i que no malmetin l'entorn.
- Tots els nens i nenes tenen accés gratuït a l'educació, que els ensenya a ser respectuosos amb l'entorn i així fer accions sostenibles.

Però també en tenim de febles:

- El relleu del país ens demana desplaçaments en vehicle motoritzat.
- El clima ens porta a l'ús de la calefacció a l'hivern i de la refrigeració a l'estiu.
- Les reduïdes dimensions del territori ens porten a una mala gestió dels residus amb un forn incinerador mal dimensionat i sense reciclatge de fracció orgànica.
- Per cobrir les nostres necessitats bàsiques d'aliments, d'energia i de béns de consum, depenem gairebé al 90% de l'exterior.

Però, ni els punts forts ni els febles, no han de suposar una excusa per continuar usant el vehicle desmesuradament i per no promocionar el transport públic; per seguir escalfant i refredant les cases i despatxos per anar en màniga curta a l'hivern i amb abric a l'estiu; per continuar posant ciment i asfalt sobre la terra cultivable; per consumir aigua sense fre i contaminar-la sense miraments; per no plantejar-nos l'ús d'energies pròpies; per adormir-nos en la millora del reciclatge i en la formació de tots.

Ara, tenim l'oportunitat històrica de dir la nostra, de decidir què volem fer. Podem aportar idees als grans perquè ens complementem i formem part del mateix grup. Nosaltres encara som idealistes i com a integrants actius de la societat la nostra creativitat ha de servir per dissenyar un nou model.

Hem de pensar en plural perquè la Terra és teva i és meva. És el nostre present i el nostre futur. Encara no és massa tard!

Manifest dels joves d'Andorra a la Cimera Jove de Copenhaguen

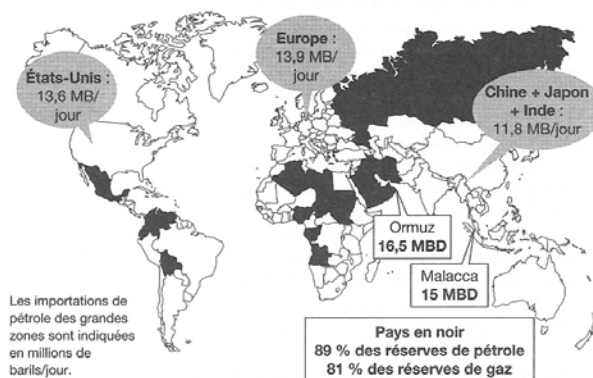
Geopolítica de l'energia. Riscos i incerteses

Està clar que com més creix la indústria energètica al planeta, més augmenten els riscos geopolítics i les incerteses. Gràcies a Al Gore i a la pel·lícula *Una veritat incòmoda* (2006), gairebé tothom avui sap què és el canvi climàtic i, doncs, no ens hi estendrem. Vivim també una època d'incertesa econòmica, amb la crisi del 2008, i fins i tot institucional –alguns diran inseguretats jurídica– amb la liberalització dels mercats de l'energia i un llarg reguitzell de normes mediambientals complicades que encara s'estan desenvolupant.

Però el major risc rau en el fet que les fonts

primàries es troben concentrades en un petit nombre d'estat políticament molt inestables. A les zones de risc s'hi troben entre el 80 i el 90% de les reserves mundials de gas i de petroli. Això complica els equilibris de poder en l'accés als recursos energètics. Per als països exportadors, la geopolítica de l'energia determina la distribució de la riquesa. Als països importadors, en canvi, el que més ens preocupa és la continuïtat del subministrament. La geopolítica de l'energia, doncs, no només és política energètica, sinó també política exterior, i de vegades estratègia militar.

Concentration des réserves de pétrole et gaz dans les pays « à risque »

UdA.Sostenible

Geopolítica de l'energia. Riscos i incerteses

Els oleoductes i les terminals de petroli, en primer lloc, poden ser vulnerables. Al primer estat productor, l'Aràbia Saudita, per exemple, el cru que s'extreu a l'est s'exporta per la mar Roja des del port de Yanbu i cap a l'oceà Índic principalment des de Ra's Tannūra, al golf Pèrsic. Aquest últim, per cert, és el port exportador més important del món, on s'hi troba una immensa refinaria.

Llocs com aquests són vitals per a l'economia mundial. Un atemptat afectaria el conjunt del mercat, cosa que ja va estar a punt de passar el febrer del 2006, amb un atac suïcida fallit a Abqayq, d'on surten la majoria dels oleoductes. A l'Iraq, mentrestant, els sabotatges han estat constants, cosa que ha fet baixar notablement el volum de les exportacions. La mateixa vulnerabilitat de les vies terrestres que a l'Orient Mitjà, la trobem també al Càucàs o a l'Àsia Central.

El petroli circula després per via marítima, en vaixells que s'exposen als atemptats, i sobretot a la pirateria. En un context de crisi, segons l'Oficina Marítima Internacional, només en els primers sis mesos d'aquest 2009 el nombre total d'actes de pirateria (240 exactament) ja ha doblat en relació als que es van produir durant el mateix període de l'any 2008.

El risc per als petroliers està focalitzat en certs punts perillosos per on han de passar obligatòriament:

- l'estret d'Ormuz, al sud de l'Iran, que uneix el golf Pèrsic amb la mar d'Aràbia: hi transita cada dia 15 milions de barrils, cosa que equival a les tres quartes parts del consum americà;
- el canal de Suez, entre la Mediterrània i la mar Roja: representa prop de 3,8 milions de barrils diaris;
- l'estret de Bāb al-Mandab, que enllaça la mar Roja amb el sud d'Aràbia i l'Àfrica oriental: 3,3 milions de barrils diaris;
- l'estret de Malacca: 960 quilòmetres entre Malàisia i Sumatra per on passa el 80% del petroli destinat a la Xina, Corea i Japó.

Amb alguna col·laboració dels aliats, la marina dels Estats Units és l'única capaç de mantenir presència militar en aquestes àrees, ja sigui a través de la Cinquena Flota –amb port a Bahrain,

la Setena Flota –aquarada al Japó, o bases navals com la de Guam –al Pacífic– o la de l'illa de Diego García –a l'Índic.

Per acabar, des d'un punt de vista europeu, té especial importància el subministrament de gas natural. Rússia aporta una quarta part del consum total de gas a la Unió Europea, que vol reduir una dependència perillosa atesa la facilitat amb què Moscou utilitza els recursos energètics com a instrument de la seva política exterior. L'objectiu europeu és diversificar les fonts de proveïment, i el projecte de gasoducte Nabucco, que ha de transportar gas des de les conques de la mar Caspiana, és una forma de fer-ho. Els talls de subministrament de Rússia via Ucraïna, a causa de les tensions entre els dos estats, contribueixen a reforçar aquesta estratègia, ja que el 80% del combustible rus passa actualment per Ucraïna i molts països europeus en depenen al 100%.

Ara bé, Rússia vol mantenir-se com el gran subministrador de gas i la Unió Europea continua donant suport a projectes liderats per Gazprom.

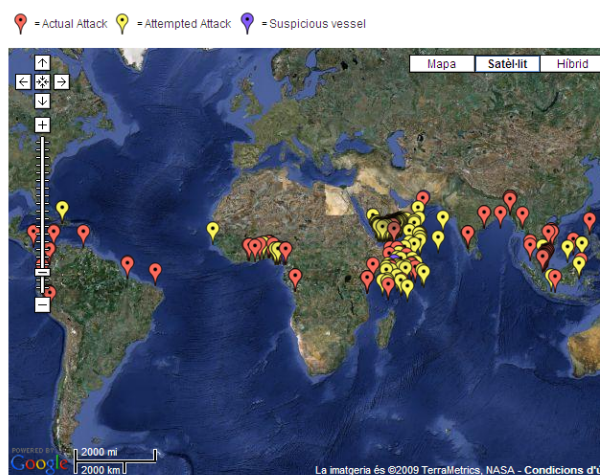
Referències bibliogràfiques

KLARE, M. T. *Rising powers, shrinking planet: the new geopolitics of energy*. Nova York: Holt, 2009.
 CHEVALIER, J.-M. (ed.). *Les nouveaux défis de l'énergie: climat, économie, géopolitique*. París: Economica, 2009.
 KLINGER, T. *Géopolitique de l'énergie: constats et enjeux*. Levallois-Perret: Studyrama, 2008.
 VICTOR, J.-C.; RAISSON, V.; TÉTART, F. *Le dessous des cartes*. Vol. 2. *Atlas d'un monde qui change*. París: ARTE/Tallandier, 2009.

Llocs al web
 ICC Commercial Crime Services. <http://www.icc-ccs.org>.
 Le dessous des cartes. <http://www.arte.tv/ddc>.
 Europe's Energy Portal. <http://www.energy.eu>.

IMB Live Piracy Map 2009

This map shows all the piracy and armed robbery incidents reported to the IMB Piracy Reporting Centre during 2009. If exact coordinates are not provided, estimated positions are shown based on information provided. Zoom-in and click on the pointers to view more information of an individual attack. Pointers may be superimposed on each other.

El gasoducte Nord Stream transportarà fins a 55.000 milions de metres cúbics de gas anuals a Alemanya per sota del mar Bàltic. I Moscou, aprofitant les divisions entre europeus, construeix paral·lelament el South Stream, un gasoducte submarí que connectarà els jaciments de la mar Negra amb Bulgària.

Lliçons recreatives

Cal tenir por dels trons?

Sovint quan hi ha tempesta es produeixen descàrregues elèctriques entre els núvols i la Terra, entre un mateix núvol, entre núvols diferents o entre els núvols i les capes altes de l'atmosfera. Aquesta descàrrega elèctrica acompanyada d'una forta emissió de llum s'anomena llamp, la resplendor s'anomena llampec i l'esclafament i expansió de l'aire del seu voltant s'anomena tro.

El que resulta perillós en una tempesta és el llamp, ja que el tro és només el soroll de la descàrrega elèctrica. Com que la velocitat de la llum (300.000 km/s) és molt més gran que la velocitat del so a l'aire (340 m/s aprox.) primer s'observa el llamp (quasi instantàniament) i al cap de cert temps, en funció de la distància on s'ha produït la descàrrega, se sent el tro. Això fa que no ens haguem de preocupar pels trons, ja que aquests no produeixen cap efecte nociu (només fan soroll). El que realment és perillós és el llamp i sobre tot si impacta al terra.

Coneixent la velocitat del so a l'aire, el temps transcorregut entre que veiem el llamp i que escoltem el tro ens permetrà conèixer a quina distància es produeix una descàrrega elèctrica. Només caldrà aplicar la fórmula **espai = velocitat x temps** que en aquest cas seria $\text{espai} = 340 \text{ m/s} \cdot t$.

Així doncs si el lapsus de temps entre que veiem el llamp i sentim el tro fos de 6 segons voldria dir que la descàrrega elèctrica s'ha produït a una distància de $340 \text{ m/s} \cdot 6 \text{ s} = 2.040 \text{ m}$ (una mica més de 2 km).

El fet que primer es vegi el llamp i al cap d'un temps se senti el tro ens pot ajudar a protegir-nos dels llamps, ja que quan sentim els primers trons la tempesta encara està a una certa distància i podem refugiar-nos. Podríem dir que els trons actuen d'alarma (una alarma natural de les tempestes).

Els colors del cel

Per què el cel és blau?

La llum que ens arriba del Sol sembla blanca, però, en realitat, és una barreja de tots els colors de l'arc de Sant Martí (vermell, taronja, groc, verd, blau, indi i morat). Quan els rajos de Sol traspassen l'atmosfera, alguns són dispersats per les minúscules partícules de pols i aigua de l'aire.

Els rajos blaus són els que es dispersen més i arriben als nostres ulls des de tots els angles. Tot i que la longitud d'ona del morat és més curta que la del blau, el sentit de la vista percep millor el blau. Per aquesta raó veiem més blau

que qualsevol altre color i per això el cel sembla blau. La tonalitat de blau depèn de la contaminació atmosfèrica, d'aquí que el color del cel d'Andorra sigui molt diferent del color del cel de Barcelona per exemple.

Per què els núvols són blancs?

El color dels núvols va del blanc fins al gris fosc passant per tota l'escala de grisos. També els veurem de colors vermells o ataronjats a l'alba i a la posta del Sol.

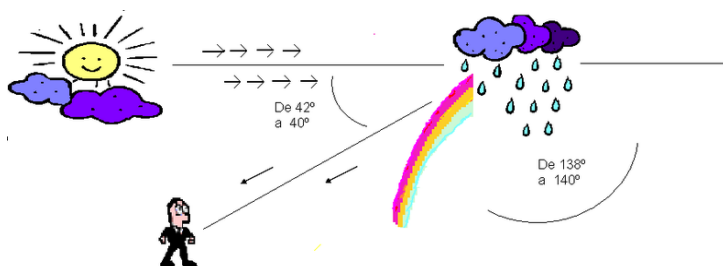
Hem de tenir present que la llum que prové dels núvols no es crea als núvols sinó que és la llum del Sol refractada pels cristalls o gotes d'aigua dels núvols. El color dels núvols depèn bàsicament de la quantitat de vapor d'aigua o cristalls de gel que contenen. Sovint els núvols són de color gris més o menys fosc, això es deu al fet que l'espessor del núvol filtra la radiació solar i, per tant, com més aigua continguin més foscos seran. Per això, com tothom sap, aquests tipus de núvols anuncien pluges imminents.

També influeix en els colors dels núvols la inclinació dels rajos solars, per això a l'alba i a la posta del sol els núvols tenen coloració de la gama de taronja i vermell.

Com es forma l'Arc de Sant Martí?

Un altre fenomen molt vistós és el de l'Arc de Sant Martí, també anomenat Arc iris.

La refracció de la llum és produïda al voltant dels 140° , per això, només podem observar l'Arc iris a les primeres hores del matí i a les darreres hores de la tarda, sempre i quan l'observador tingui el Sol a l'esquena i la pluja al davant com es mostra a la figura.

L'Arc de Sant Martí apareix quan comença o quan acaba de ploure. Millor dit quan plou i fa sol. A la plana de Lleida hi ha una dita que diu *Arc de Sant Martí al matí la pluja pel camí i Arc de Sant Martí a la vesprada pluja acabada*. Aquestes dites es compleixen quan la pluja ve de ponent però no quan ve de llevant.

Florenci Pla

Info-Ud'A

Nou Postgrau en recursos humans

Finalitza el 15 de desembre el període de preinscripció per al nou *Postgrau en gestió i desenvolupament del capital humà a les organitzacions*, una formació organitzada per la Universitat d'Andorra, l'IDEC (Universitat Pompeu Fabra) i la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

Aquest programa exposa i analitza els fonaments de la política de recursos humans a les organitzacions i els seus sistemes de gestió.

Nou Postgrau en promoció de la salut alimentària

Fins el mes de gener resta obert el període de preinscripció per al nou programa de postgrau titulat *Postgrau en promoció de la salut alimentària*, orientat a potenciar els coneixements en nutrició i dietètica entre els col·lectius professionals que poden promoure bons hàbits alimentaris, una seguretat alimentària òptima i l'establiment de criteris de prevenció.

Comença l'Aula Magna 2009-2010

El 19 de novembre es va inaugurar la cinquena edició del curs Aula Magna, que organitzen conjuntament la Universitat d'Andorra i el Comú d'Andorra la Vella.

A la inauguració es va fer la taula rodona sobre *Protecció social. El seu històric. La seguretat social a Andorra*, amb la participació d'Antoni Cornella, representant dels pensionistes al Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, i de Iolanda Ciria, educadora social del Departament de Social del Comú d'Andorra la Vella.

Aquesta edició inclou cinc sessions, de tres hores cadascuna, i una sessió de cinc hores, que s'estendran fins al mes de maig. El curs finalitzarà el 6 de maig amb la lliçó magistral de cloenda. Durant aquesta edició d'Aula Magna s'ha organitzat un circuit cultural titulat *La descoberta del romànic* que ha inclòs una xerrada al Centre d'Interpretació Andorra Romànica a Pal i una visita comentada a l'església de Sant Martí de la Cortinada. Les fotografies de l'experiència estan publicades a la pàgina de la Universitat d'Andorra a la xarxa social Facebook.

Nova publicació: *Signatura digital*

La Universitat d'Andorra acaba de publicar el monogràfic *Signatura digital*, obra d'Amadeu Albós, Aleix Dorca i Alan Ward. Aquesta publicació és resultat de l'activitat del grup de recerca en *Seguretat en transmissió de dades i programari lliure*, i forma part de la bibliografia editada per la Universitat.

L'objectiu d'aquest manual és proporcionar al lector una visió general de la signatura digital, del seu funcionament, de la seva aplicació i de la seva utilització quotidiana en un ampli ventall de situacions, com també una avaluació de la seguretat que proporciona. El desenvolupament temàtic s'efectua a través de deu preguntes concretes.

La revista BUC convoca la segona edició del Premi de Fotografia Digital *FotoBUC*

La revista *BUC. Universitat. Cultura. Llibres* convoca la segona edició del Premi Xarxa Vives de Fotografia Digital *FotoBUC*, amb l'objectiu de conscienciar la comunitat universitària dels territoris de parla catalana sobre la importància de preservar la biodiversitat. El tema d'aquesta segona edició tractarà sobre la biodiversitat en els territoris de la Xarxa Vives i es valorarà la qualitat de la fotografia que millor reflecteixi la riquesa del conjunt de totes les formes vivents de la natura.

La convocatòria està oberta a tots els estudiants de la Universitat d'Andorra que ho siguin en el moment de presentar les imatges. Les propostes es poden presentar sobre suport digital (CD), per correu electrònic o a través d'un formulari electrònic allotjat al web de la versió electrònica de la revista, la llibreria electrònica universitària e-BUC (www.e-buc.com). La fotografia guanyadora serà premiada amb 600 € i la reproducció de la imatge al número de tardor de la revista BUC. El termini per a la presentació de les fotografies finalitza el 30 de maig del 2010.

Info-Ud'A

Comissió de treball sobre la carrera professional del personal no docent

El 19 de novembre es va constituir una comissió de treball per al seguiment i desenvolupament de la carrera professional del personal no docent de la Universitat d'Andorra. L'objectiu és dissenyar un nou model de carrera professional per al personal tècnic i administratiu que substitueixi l'actual sistema d'avaluació de l'acompliment.

Comissió tècnica de Llengua de la Xarxa Vives

El 14 de novembre es va celebrar a la Universitat d'Andorra la reunió de la Comissió tècnica de la Xarxa Vives d'Universitats, en la qual hi van participar els representants de les 20 universitats de la Xarxa.

Organització de tallers sobre la recepció de la trucada en un centre de grip

L'Escola d'Infermeria de la Universitat d'Andorra ha organitzat durant els dies 2, 3 i 6 de novembre un taller de 3 hores de durada sobre la recepció de la trucada en un centre de grip. L'objectiu era preparar els estudiants d'infermeria per a una eventual demanda del Ministeri de Salut, Benestar i Treball d'activar un cos de reserva sanitària davant d'una pandèmia de grip A (H1N1) a Andorra.

Participació a les XV Jornades de la Societat Andorrana de Ciències (SAC)

La Universitat d'Andorra va participar el dissabte 14 de novembre a les XV Jornades de la SAC sobre *Quina formació per a la vida laboral?*. Es van presentar dues ponències: *20 anys d'ensenyament superior a Andorra* i *Definició d'un nou model sanitari: creació de l'Escola universitària d'Infermeria*.

Participació al 8è Congrés d'Infermeria Catalana

Els dies 4, 5 i 6 de novembre es va celebrar a Lleida el 8è Congrés d'Infermeria Catalana, amb el títol de *Força i Liderat: la lluita contra la invisibilitat de les infermeres i del seu compromís amb les persones i amb la professió*.

L'Associació Catalana d'Infermeria organitza el congrés cada quatre anys. Enguany, a més de recollir els objectius dels tres anteriors congressos (consens, consolidació i innovació) es volia afavorir un debat sobre la força i el poder, el lideratge i el compromís amb el tenir cura de les persones, possibilitant els intercanvis d'experiències i consensuant propostes per consolidar el futur de la professió.

Participació a la Jornada *Les infermeres i la interculturalitat*

El 19 de novembre, els 23 estudiants de primer curs d'infermeria van participar a la 8a Jornada científica *Les infermeres i la interculturalitat*, que va tenir lloc a l'Hospital Sant Jaume, a Manlleu.

Aquesta jornada tenia com a objectiu general intercanviar experiències sobre les relacions infermera-pacient de diferents cultures, i el seu objectiu específic era el de conscienciar a les infermeres de la importància de la formació i de l'aprenentatge en la comunicació i aproximació a les diferents cultures per a la prestació de cures. Els estudiants han presentat un treball.

Minut de silenci

En motiu de la jornada de dol nacional decretada pel Govern d'Andorra, la Universitat d'Andorra es va afegir al minut de silenci en memòria dels cinc treballadors que van perdre la vida en el tràgic accident ocorregut el passat 7 de novembre del 2009 a les obres del viaducte d'accés a la boca oest del Túnel dels dos Valires.

Agenda de la Universitat

- **3 de desembre:** cafè informatiu
- **10 de desembre:** lliurament de diplomes del *Postgrau en dret andorrà*
- **10 de desembre:** lliurament de diplomes del taller d'informàtica bàsica *Dona-drets*
- **10 de desembre:** Aula Magna: *Noves funcionalitats del web social*
- **16 de desembre:** Òpera oberta: *Il Trovatore*, de Verdi

Ni fred ni calor

● Són els estats, com a última instància, els que han de cedir al xantatge dels segrestos? ○ El 9 de novembre celebrem el 20è aniversari de la caiguda del mur de Berlín i el final de la Guerra Freda. bé existeixen altres vies per tal de vetllar per la seguretat dels ciutadans?

● Accident fortuït? Negligència? Error humà? Sigui el què sigui, la pèrdua de vides humanes és un dany irreparable.

Postres de músic

Recepta de cuina

Ametlles garapinyades

Ingredients:

- Ametlles crues amb pell
- Sucre
- Aigua

Elaboració:

En una cassola (si és metàl·lica millor) hi posem dues unitats de volum (un vas o una tassa) d'ametlles, una unitat de volum de sucre i mitja unitat de volum d'aigua (si tenim 4 tasses d'ametlles necessitarem 2 tasses de sucre i 1 d'aigua).

Posem la cassola a foc viu fins que comenci a espessir l'almívar. En aquest moment hem de remenar sense parar fins que l'aigua s'evapori i el sucre se solidifiqui (caramel litzí).

Quan les ametlles estiguin cobertes d'aquest caramel, ja estan llestes. Les aboquem en una superfície de marbre i quan estiguin fredes ja les podem guardar. Per conservar-les bé, millor gardeu-les en un recipient hermètic.

Bon profit!!

Què aporta?

L'ametlla és un dels fruits secs més consumits en el nostre entorn, aporta àcids grassos monoinsaturats, d'efecte beneficiós per l'organisme. També aporta calci, en gran quantitat, magnesi i fòsfor, així com vitamina E. El consum d'ametlles és

beneficiós per a l'organisme, però cal tenir present el seu valor calòric.

El sucre, hidrat de carboni d'absorció ràpida, podem dir que és de poc interès a nivell nutricional, només aporta calories, fet que fa agradable plats com el que es presenta, ja que les ametlles garapinyades no es podrien fer sense el sucre.

Si valorem aquesta recepta en general, cal que siguem prudents amb la quantitat que en mengem, pel seu valor calòric.

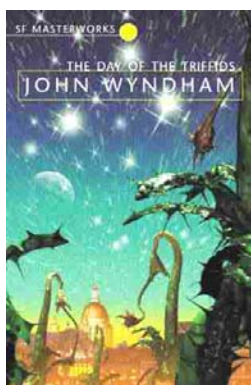
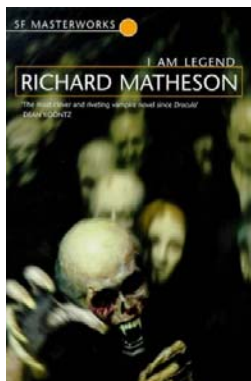
Si sabem amb antelació que gaudirem de les ametlles garapinyades per postres, podríem planificar el que menjarem la resta de l'àpat. Recordem que una dieta equilibrada passa per consumir aliments dels diferents grups. Podríem fer unes postres completes consumint fruita fresca del temps, per exemple una taronja o dues mandarines i posteriorment un grapat d'ametlles garapinyades.

Florenci Pla i Sara Esqué

Postres de música

Recomanacions literàries

Supervivència adaptada al cinema

El gènere de la ciència ficció porta a un munt de subgèneres un dels quals és el del drama post apocalíptic i la supervivència dels (pocs) humans que no han sucumbit a l'hecatombe. Ara que està tant de moda en les pel·lícules el tema dels desastres m'animo a proposar-vos la lectura de 4 novel·les que també han estat adaptades al cinema o televisió i que comparteixen aquest precepte: la supervivència.

El primer llibre que us recomano és *The day of the triffids*. L'autor és John Wyndham, i la primera edició és de l'any 1951. En aquesta novel·la una raça extraterrestre deixa la humanitat cega i els pocs que sobreviuen la plaga han de lluitar per la seva supervivència contra uns éssers que són de la família de les plantes, força curiosos. Aquesta novel·la va ser adaptada al cinema per primer cop l'any 1962 amb l'actor de *Set núvies per a set germans* en el paper protagonista, però no patiu, que aquí no canta... Un pèl fluixa la pel·lícula si voleu la meua opinió. Més endavant, tot i que l'adaptació ja és força més discutible, *28 dies després* parteix de la mateixa base, tot i que no es un atac extraterrestre sinó un virus i no hi ha plantes assassines sinó uns humans descontrolats en *rotllo zombies*. Tot i així moltes de les escenes d'aquesta pel·lícula estan xapades de la novel·la.

La segona recomanació és *The Road* escrita per Cormac McCarthy, l'autor de *No country for old man*, i de recent publicació, la primera edició és de l'any 2006. S'acaba d'estrenar com a pel·lícula a les sales americanes amb Viggo Mortensen en el paper del pare i Kodi Smith-McPhee com el xicot. Aquesta novel·la explica el dur viatge que ha de dur a terme aquesta parella per arribar a la platja on hi ha un molt millor clima en un ambient trist i mort del que no en tenim un coneixement de les causes. Aquest llibre té una estructura literària molt simple, sense capítols, ni dià-

legs. Tot i així es llegeix molt bé. De duresa emotiva.

Un altre llibre que us recomano és, evidentment, un clàssic entre els clàssics: *I am legend* d'en Richard Matheson de l'any 1954. D'aquesta obra en tenim fins a tres adaptacions cinematogràfiques. La primera és de l'any 1964, poc coneguda, i amb el nom *L'últim home a la terra*. La segona, força més coneguda i amb en Charlton Heston pelant vampirs a tort i dret, amb nom *L'home Omega* i finalment la més recent amb en Will Smith en el paper protagonista *I am legend* del 2007. La novel·la explora la supervivència d'un home que ha sobreviscut una plaga que converteix els humans en vampirs afamats de violència. Les diferències de plantejament i desenllaç entre les adaptacions i la novel·la fan que en valgui la pena llegir la versió escrita, en aquest cas superant de llarg en qualitat les versions cinematogràfiques, sobretot l'última, ho havia de dir.

L'últim que us recomano, es de producció catalana. La novel·la és, es clar, *El mecanoscrit del segon origen*, d'en Manuel de Pedrolo i amb primera edició del 1974. L'adaptació es va fer per a televisió per TV3. En aquesta *juvenil* (perdoneu-me els entesos) però dura novel·la ens trobem amb l'Alba i en Dídac que lluiten per la seva supervivència en un món destruït per un atac extraterrestre. En aquest cas es tracta la supervivència de dos nois en un món on ningú els ajudarà i amb la càrrega afegida de ser els pares de la nova humanitat. Les comparacions que es poden fer de l'evolució de la novel·la amb la de la història de la humanitat són molt interessants. Un llibre molt fàcil de llegir, interessant, dur, i amb un alt contingut emocional.

Aleix Dorca Josa

Tradicions, dites i consells

Fa la contalla ...

... que un hivern gelat, l'amo d'una masia de Sau va sortir a tallar llenya, perquè tenia la família mig morta de fred. Però el saüquer no el va tallar, perquè trobava que feia bella flor. El freixer el considerava com un bon amic. Si tallava el lledoner, es quedaria sense fusta per a les forques. Els fruiters, ni pensar-hi... El teix, crema poc. I el roure, li feia tanta pena com les alzines. O sigui que va tornar a casa, negra nit, i sense un tronc de llenya. (de l'Agenda almanac del cordill)

- De Tots Sants a Sant Martí sembla si vols collir.

• Pluges de novembre omplen els barrals i curen tots els mals.

• A primers de novembre, el teu foc ja el pots encendre.

• Pel novembre, bones torrades, castanyades i abunyolades.

• De l'estiu de Sant Martí a l'hivern de Sant Mamet, mig any complet.

• Malalt que no es cura pel novembre la mort espera.

Josefina Porras

Postres de música

Problema per pensar

Busqueu un número de sis xifres que compleixi les condicions següents :

- Cap xifra és senar.
- La primera xifra és un terç de la cinquena i la meitat de la tercera.
- La segona és la més petita de totes.
- L'última és igual a la quarta menys la cinquena.
- La suma de les xifres és 22.

Solució:

Envieu la vostra solució raonada a butlletí@uda.ad i podreu aconseguir una memòria USB que se sortejarà entre totes aquelles persones que hagin lliurat una solució correcta i raonada.

Solució al per pensar del butlletí d'octubre:

La Marta podrà fer un sol collaret amb 15€ si obre les tres anelles (6€) d'una de les quatre cadenes que té i utilitza cada una de les tres anelles per unir els extrems de les altres tres (9€).

Solució aportada per Elena Lopez Villasevil.

En ser l'única persona que ha presentat la solució al problema del butlletí d'octubre, li correspon com a premi una memòria USB. Felicitats Elena!

Solució al per pensar del butlletí de setembre:

Es van presentar dues solucions correctes, una del Sr. Alan Ward i una altra de la Sra. Càtia Isabel Lourenço. Fet el sorteig entre aquestes dues persones el premi d'una memòria USB va correspondre a la Sra Càtia Isabel Lourenço. Felicitats Càtia!

Florenci Pla

Parlem?

L'escultura de Katharina Fritsch (1956)

Katharina Fritsch *Rei Rata*. Polièster i pintura, 110 x 512 polzades (1993)

Els contes de fades s'han fet realitat. Mireu l'escultura *Rei Rata* – una múltiple visió de rates gegants de color negre o gris fosc, dues vegades més grans que nosaltres... Les seves proporcions són perfectes. Potser la mida també ho és. És el Rei Rata del *Trencanous* – té l'art de màgia, i m'ha empetitit. Les construccions escultòriques de Katharina Fritsch són mitjans perfectes de construcció de l'espai. La combinació de la imatge i la textura produeix l'emoció profunda. El seu món té efectivitat. M'hi reconec. El seu malson és el meu malson.

Katharina Fritsch investiga la dualitat dels museus i els espais públics. L'any 1990 Giorgio de Chirico (*Sculptures, furniture and generals*) parlava del desavantatge que adquireixen les escultures pel fet de trobar-se en un pedestal, i de l'interès que adquiriria una escultura que es trobés asseguda en una butaca al mig del nostre menjador. Aquestes idees han aconseguit trobar el camí a l'art. Katharina Fritsch ens aproxima les seves visions de la manera que aconsegueix trencar l'ordre habitual dels museus tradicionals, i ens comunica una inquietud força semblant a la que ens provocaria una estàtua d'un home rentant-se les dents al mig del nostre bany un diumenge al

matí. Una aparició fantasmagòrica trenca la rutina. La percepció del temps i de l'espai es troba desgastada. La realitat està sent qüestionada. Dubtem si les coses tal i com les veiem són el que semblen i volen semblar. L'estàtua és *l'observador que observa a l'observador que l'observa*, un personatge del teatre de la vida tan vàlid com nosaltres, o potser més vàlid que nosaltres mateixos, un personatge que ens jutja i ens avalua.

Els animals i insectes de Katharina Fritsch tenen una intensitat i personalitat més pròpia d'humans, i els seus humans semblen *replicants* o maniquins. Els límits convencionals i les característiques del cos i de la ment estan qüestionats per igual.

Katharina Fritsch va representar Alemanya a la 46a Biennal de Venècia. Viu i treballa a Düsseldorf. Una exposició força completa dels seus treballs es pot visitar a Deichtorhallen Hamburg des del 6 de novembre del 2009 fins al 7 de febrer del 2010.

Alexandra Grebennikova

Perles

Trampes lingüístiques

Per definició el llenguatge és la facultat humana de poder comunicar els propis pensaments o sentiments a un receptor o interlocutor. I l'entesa entre els humans es basa en la presumpció de veritat, amb l'evident ús d'un llenguatge fidel al pensament, és a dir, el que connecta la ment amb la parla, i alhora, totes dues amb la realitat. Òbviament, amb una llengua ens relacionem amb el món i el transformem en intel·ligible. En principi, aquest seria el paper del llenguatge en la nostra manera de veure les coses i els esdeveniments del món. Però, molt sovint, l'ús del llenguatge va més enllà de la visió específica del nostre entorn. És llavors quan el modifiquem amb l'objectiu de maquillar la realitat, però amb la mateixa idea de transfons. Ens estem referint a l'ús d'una manera deliberada del llenguatge; i quan això succeeix, el que estem aconseguint no és altra cosa que confondre les consciències i amagar la realitat.

Efectivament, es pot modificar la percepció de les coses manipulant el llenguatge. I més enllà dels aspectes formals de l'ús del llenguatge, la manipulació se sol entendre com allò que s'ha inventat perquè aparegui real: les mentides en veritats, els delictes una cosa respectable, l'impossible abastable, etc. Vindria a ser també com la comunicació d'uns pocs orientada al domini de molts mitjançant missatges, que no concorden amb la realitat social. De fet, es manipula la construcció social amb eslògans i missatges publicitaris, arribant fins i tot a dirigir la mentalitat col·lectiva amb enunciats lingüístics.

Es considera, per tant, que l'ús manipulador del llenguatge és tan antic com el domini d'uns éssers sobre els altres. Antigament, la societat era més retòrica i per no dir una paraula considerada vergonyosa o prohibida es recorria a l'enginy dels eufemismes, era un llenguatge més florit i imaginatiu però per contra a vegades més fals i hipòcrita. L'exemple de la dona prenyada se solia dir una dona en estat de bona esperança. I ara, més que mai, està de moda parlar amb eufemismes. L'immens poder dels eufemismes usats a través de qualsevol mitjà de comunicació es

plasma en l'ús de paraules, que intenten condicionar les nostres interpretacions. Sens dubte, que la política està carregada d'ells i en un principi passen força desapercibuts, però ben aviat vas trobant i sense gaire ajuda el significat real de les coses. Posem per cas els autòctons que són les persones de tota la vida, i els nouvinguts són les persones que han vingut de fora. Doncs, per alguns partits, se sol utilitzar aquest terme per denominar els que vénen de països, almenys, igual de rics que el nostre. Per contra, a la resta se'ls inclou directament dins l'adjectiu d'immigrants. Fins i tot, en els poders totalitaris es canvia alhora el lligam entre formes i significats amb la intenció d'amagar accions injustificables. Josep Stalin, bon conèixer de les astúcies de govern, deixà clar el poder manipulador del llenguatge quan afirmà que *el mitjà més poderós que tenen els governs per dominar els pobles no són les armes, sinó els vocables*. Una de les manipulacions del llenguatge, possiblement més perilloses als EUA, ha estat la substitució del terme *escalfament global* pel del *canvi climàtic*. Joan Busquets en el seu article *La realitat i la quimera eufemística* fa una exposició d'aquests ardits lingüístics que no són altra cosa que expressions amb el propòsit de fer-nos sucumbir. En darrer terme, ens diu que els eufemismes i les trampes lingüístiques responen a la pretensió de canviar la realitat per mitjà de la paraula.

En qualsevol d'aquests casos està vist que el llenguatge s'adapta a la realitat i que també és evident que el llenguatge serveix per deformar, distorsionar i confondre aquesta realitat. I que, alhora, també comprovem com el llenguatge, en tant que entitat viva, va adaptant-se a les noves necessitats comunicatives. S'intenta de modificar-lo amb un sentit diferent del que tenia originàriament, però mai perd el seu referent. Certament, que sovint rebutgem la realitat perquè ens resulta més agradable de disfressar-la. Però pensem en la idea principal que ens transmet Joan Busquets en l'article abans esmentat: *existeix la propietat privada, però no el llenguatge privat*.

Josefina Porras

Frases fetes i modismes populars de la llengua catalana

Fer-ne cinc cèntims

Explicar de forma breu alguna cosa.

Me'n faràs cinc cèntims, del teu viatge?

Caure quatre gotes

Pluja que no arriba ni a mullar el terra.

Molts trons i llamps i només van caure quatre gotes.

Anar vestit de vint-i-un botó

Mudar-se molt.

Va anar a la festa vestit de vint-i-un botó.

A cau d'orella

En veu molt baixa, tocant mateix a l'orella.

A cau d'orella em va dir: t'estimo.

Josefina Porras

Voleu rebre
l'e-com.Ud'A?

Us hi podeu subscriure enviant un missatge a l'adreça electrònica butlleti@uda.ad. No oblideu d'indicar la vostra adreça electrònica.